

Odluka:

VSRH Revt 140/2012-2

Zbirni podatci

Broj odluke: VSRH Revt 140/2012-2

Datum odluke: 19.09.2012

Vrsta odluke: Rješenje

Vrsta predmeta: Građanski - revizija iz trgovačkog spora

Odjel: GRAĐANSKI ODJEL

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Revt 140/12-2

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Željka Glušića predsjednika vijeća, Nenada Perina člana vijeća, Renate Šantek članice vijeća, Gordane Jalšovečki članice vijeća i sutkinje izjaviteljice i Jasenke Žabčić članice vijeća, u pravnoj stvari predlagatelja P. d.d. Lj., Bosna i Hercegovina, zastupanog po punomoćniku M. K., odvjetniku iz Odvjetničkog društva P. i partneri j.t.d, S., za otvaranje stečajnog postupka nad trgovačkim društvom P. – p. i. – T. t. k. k. a., d. o. o. Z., zastupanog po punomoćnici M. T., odvjetnici iz Z., i Z. T., odvjetniku u Z., odlučujući o reviziji M. M., zastupanog po punomoćnici M. T., odvjetnici iz Z., protiv rješenja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-8906/11-3 od 10. siječnja 2012., kojom je potvrđeno rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj St-342/10 od 1. prosinca 2011., u sjednici održanoj 19. rujna 2012.

riješio je:

Prihvaća se revizija i ukida se rješenje Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-8906/11-3 od 10. siječnja 2012. i rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj St-342/10 od 1. prosinca 2011. i predmet vraća sudu prvog stupnja na ponovni postupak.

Obrazloženje

Rješenjem prvog stupnja odlučeno je:

„I. Otvara se stečajni postupak nad trgovačkim društvom P. – p. i. – T. t. k. k. a., d. o. o. Z.

Smatra se da su pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupile 29. travnja 2010. (početak dana kojega je prvo rješenje o otvaranju stečajnog postupka istaknuto na oglasnoj ploči suda) u 15,00 sati.

II. Za stečajnog upravitelja imenuje se Z. M., dipl. oec., iz Z., osobne iskaznice ... PU Zagrebačka, datum rođenja ..., OIB: ...

III. Stečajni postupak otvoren je 1. prosinca 2011. kojega je dana u 15,00 sati ovo rješenje i oglas o otvaranju stečajnog postupka objavljeno i stavljeno na oglasnu ploču suda.

IV. Otvaranje stečajnog postupka ima se upisati u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu.

V. Ročište vjerovnika na kojem će se ispitati prijavljene tražbine (ispitno ročište) određuje se za 8. ožujka 2012. u 10,00 sati, u zgradi Trgovačkog suda u Zagrebu, Zagreb.

VI. Skupština vjerovnika na kojoj će se na temelju izvješća stečajnog upravitelja odlučivati o daljnjem tijeku stečajnog postupka (izvještajno ročište) određuje se za isti dan i na istom mjestu u 10,45 sati.“

Rješenjem suda drugog stupnja odbijena je žalba M. M. kao neosnovana i potvrđeno je prvostupanjsko rješenje.

Protiv drugostupanjskog rješenja M. M. (zakonski zastupnik stečajnog dužnika do dana otvaranja stečajnog postupka) izjavio je reviziju pozivom na odredbu čl. 11. st. 10. Stečajnog zakona ("Narodne novine" broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/00, 129/00, 82/06 - dalje: SZ) i odredbu čl. 382. st. 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11 - dalje: ZPP) smatrajući da odluka u sporu ovisi o rješenju materijalnopравnih i procesnopравnih pitanja važnih za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana, označavajući pitanje:

„je li sud ovlašten tijekom prethodnog postupka ispitivati ovlaštenje vjerovnika za pokretanje stečajnog postupka, tj. je li učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine i nekog od stečajnih razloga.“

Kao razlog za važnost navedenih pitanja revident naznačava da su nižestupanjskim odlukama zauzeta pravna stajališta koja su oprečna stavu zauzetom u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-4963/08 od 30. ožujka 2011., u kojoj je zauzet stav „da pravilo pravičnog suđenja podrazumijeva da se svakoj strani u stečajnom postupku mora omogućiti očitovanje o argumentima koje je iznijela suprotna strana. Ustavni sud primjećuje da bi suprotno shvaćanje dovelo do vođenja stečajnog postupka na temelju neprovrjenih činjenica jer, s jedne strane aktivna legitimacija ne bi bila nedvojbeno utvrđena, a s druge strane visoki troškovi neopravdano pokrenutog stečajnog postupka bili bi suprotni načelu ekonomičnosti vođenja takvog postupka“.

Također predlaže da se izda privremena mjera kojom bi se zabranilo postupanje Trgovačkog suda u Zagrebu u stečajnom postupku nad društvom P. – p. i. – T. t. k. k. a., d. o. o., broj St-342/10 do donošenja odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske po reviziji, kao i da se predlagatelju naknade troškovi stečajnog postupka.

U prilog reviziji predlagatelj podnosi primjerak rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske poslovni broj U-III-1143/12 od 15. ožujka 2012. kojim se privremeno odgađaju pravni učinci nižestupanjskih rješenja u ovom postupku do donošenja odluke pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je osnovana.

Odredbom čl. 6. Stečajnog zakona („Narodne novine“, broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 187/04, 29/06 i 82/06 - dalje: SZ) propisano je da se u stečajnom postupku na odgovarajući način primjenjuju pravila parničnog postupka u postupku pred trgovačkim sudovima, tj. primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11 - dalje: ZPP).

Prema odredbi čl. 11. st. 10. SZ u stečajnom postupku revizija se može izjaviti samo ako odluka drugostupanjskog suda ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana, u skladu s pravilima parničnog postupka.

Odredbom čl. 382. st. 2. ZPP u vezi s čl. 400. st. 3. ZPP propisano je da u slučajevima u kojima ne mogu podnijeti reviziju prema odredbi čl. 382. st. 1. ZPP (tzv. redovna revizija) stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske odluke, ako odluka u sporu ovisi o rješenju nekoga materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, primjerice:

1. ako o tom pitanju revizijski sud još nije zauzeo shvaćanje

odlučujući o pojedinim predmetima na odjelnoj sjednici, a riječ je o pitanju u kojem postoji različita praksa drugostupanjskih sudova,

2. ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje, ali je odluka drugostupanjskog suda utemeljena na shvaćanju koje nije podudarno s tim shvaćanjem,

3. ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje i presuda drugostupanjskog suda se temelji na tom shvaćanju, ali bi – osobito uvažavajući razloge iznijete tijekom prethodnog prvostupanjskog i žalbenog postupka, zbog promjene u pravnom sustavu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumom ili odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske ili Europskog suda za ljudska prava – trebalo preispitati sudsku praksu.

U reviziji podnesenoj iz st. 2. ovog članka stranka mora određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg je reviziju podnijela uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izložiti razloge zbog kojih smatra da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Vijeće smatra da je pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih. Naime, u čl. 382. st. 2. ZPP primjerice su navedeni slučajevi u kojima se smatra da je pitanje važno. Jedan od tih slučajeva jeste i postojanje odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske zbog koje bi i sam Vrhovni sud trebao preispitati svoju praksu (čl. 382. st. 2. t. 3. ZPP). U ovom slučaju, istina, nema prakse ovog suda koju bi trebalo preispitati, ali bi takva praksa nastala ako bi se prihvatilo pravno shvaćanje sudova nižeg stupnja. Stoga vijeće smatra da je potrebno unaprijed (preventivno) izbjeći nastanak te situacije. Naime, ne bi bilo prihvatljivo da ovaj sud u ovom predmetu donese odluku u kojoj bi zauzeo pravno shvaćanje suprotno pravnom shvaćanju Ustavnog suda Republike Hrvatske pa da nakon toga u nekom drugom predmetu preispituje svoju tako „formiranu“ sudsku praksu.

Prema odredbi čl. 39. st. 1. SZ stečajni postupak pokreće se prijedlogom ovlaštene osobe, a može se otvoriti ukoliko se utvrdi postojanje nekog od stečajnih razloga (čl. 4. st. 1. SZ). Prema odredbi čl. 39. st. 2. SZ vjerovnik je ovlašten pokrenuti stečajni postupak kako bi učinio vjerojatnim postojanje svog potraživanja i kojeg od stečajnih razloga, a vjerojatnost vjerovnikove tražbine mora postojati u trenutku otvaranja stečajnog postupka.

U postupku pred prvostupanjskim i drugostupanjskim sudom utvrđene su sljedeće odlučne činjenice:

da je prijedlog za otvaranjem stečajnog postupka podnesen 31. srpnja 2007.;

da je dužnik prema utvrđenju sudskog vještaka i potvrde Privredne banke na dan 31. siječnja 2008. bio likvidan te da je bio u potpunosti sposoban izvršavati svoje financijske obveze; da dužnik zapošljava 1.200 radnika te da 2008. vrijednost njegove

imovine višestruko premašuje iznos od 3.737.667,53 EUR uvećan za ugovornu kamatu;

da predlagatelj i vjerovnik svoj prijedlog temelji na postojanju tražbine iz ugovora o kreditu o kojem se pred Trgovačkim sudom u Zagrebu vodi parnični postupak pod brojem P-4495/06;

da je u tom parničnom predmetu doneseno rješenje o prekidu postupka i da je u tom predmetu utvrđeno kako prema ugovoru o kreditu broj ..., a koji je predmet tužbe, nije bilo isplate novčanih sredstava s računa tužitelja na račun tuženika;

da je rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu broj St-342/10 od 1. prosinca 2011. otvoren stečajni postupak nad dužnikom te imenovan stečajni upravitelj;

da je rješenjem suda prvog stupnja broj St-342/10 21. srpnja 2010. pokrenut prethodni postupak kako bi se utvrdili uvjeti za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom i određeno je ročište radi izjašnjenja o prijedlogu, te da je rješenjem od 25. listopada 2010. imenovan privremeni stečajni upravitelj,

da je u tijeku postupka vjerovnik dostavio sudu izvadak iz sudskog registra Općinskog suda u Širokom Brijegu kojim se utvrđuje da je navedeno društvo upisano u sudski registar;

da je predlagatelj kao dokaz o postojanju vjerojatnosti svoje tražbine, odnosno činjenice da je vjerovnik priložio ugovor o novaciji od 8. ožujka 2004. i ugovor o kreditu od 9. ožujka 2004. na iznos od 3.737.667,53 EUR;

da je žalitelj učinio nespornim činjenicu da je na dan 29. travnja 2010. i 4. studenoga 2011. prezadužen i nesposoban za plaćanje, te da njegova imovina ne pokriva obveze sukladno odredbi čl. 4. st. 8. SZ.

Na temelju tako utvrđenih činjenica prvostupanjski i drugostupanjski sudovi su utvrdili da postojanje stečajnog razloga nije sporno te da su se ispunili uvjeti za otvaranje stečajnog postupka iz čl. 4. st. 1. i 2. SZ. Pri tome su zauzeli stav da je predlagatelj učinio vjerojatnim postojanje svog potraživanja, a time i aktivnu legitimaciju za pokretanje stečajnog postupka.

U konkretnom slučaju pravno shvaćanje sudova nižeg stupnja nije podudarno s pravnim shvaćanjem iz Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-4963/2008 od 30. ožujka 2011. (Narodne novine broj 43/11).

U obrazloženju drugostupanjskog rješenja je navedeno da je dužnik predlagao da se izvrši uvid u parnični predmet P-4495/06 u kojem je provedeno i vještačenje, a taj prijedlog nije prihvaćen uz obrazloženje da stečajni sud nije ovlašten ocjenjivati dokaze provedene u parničnom postupku, te je izričito zauzeo stav da sud u prethodnom postupku ispituje samo to „je li dužnik nesposoban za plaćanje ili prezadužen, odnosno da li postoji koji od stečajnih razloga“. Odbijajući žalbu protiv rješenja o otvaranju stečajnog postupka drugostupanjski sud je u suštini prihvatio pravno shvaćanje prvostupanjskog suda.

Vjerovnik je ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine i kojega od stečajnih razloga (čl. 49. st. 2. SZ). Na temelju samog prijedloga, bez izjašnjavanja dužnika ili provođenja dokaza (osim isprava koje su priložene uz prijedlog), stečajni sudac donosi

rješenje o otvaranju prethodnog postupka, protiv kojega nije dopuštena posebna žalba, ili taj prijedlog odbacuje rješenjem (čl. 42. st. 1. SZ). Budući se prema izraženom shvaćanju nižih sudova u prethodnom postupku utvrđuje samo to postoji li ili ne postoji neki od stečajnih razloga, proizlazi da dužnik, odnosno zastupnik po zakonu dužnika pravne osobe uopće nema mogućnosti u bilo kojem stadiju postupka dovesti u pitanje ovlaštenje vjerovnika za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili bolje rečeno nema mogućnosti dokazivati (ili samo tvrditi, iznijeti činjenice) da vjerovnik „nije učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine“. Ustavni sud je u navedenoj odluci broj U-III-4963/2008 od 30. ožujka 2011. zauzeo suprotno shvaćanje, a koje se svodi na to da pravilo pravičnog suđenja podrazumijeva da se svakoj stranci u stečajnom postupku mora omogućiti očitovanje o argumentima koje je iznijela suprotna strana.

Ako je podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka naveo da se o njegovoj tražbini vodi parnični postupak, a dužnik je za dokazivanje svojih navoda da vjerovnik nije učinio vjerojatnim postojanje tražbine predložio da se izvrši uvid u taj spis (P-4495/06) – onda je sud prvog stupnja postupio suprotno pravnom shvaćanju Ustavnog suda Republike Hrvatske (a i drugostupanjski sud koji je to prihvatio) time što je zauzeo stav ne samo da neće izvršiti uvid u parnični spis, nego je u suštini zauzeo shvaćanje da navodi zastupnika dužnika nisu uopće relevantni, odnosno da se o njima ne može na bilo koji način raspravljati jer se u prethodnom postupku utvrđuje samo to postoji li ili ne postoji koji od stečajnih razloga (a ne ispituje se je li vjerovnik učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine). Pritom treba reći da je pogrešno shvaćanje da stečajni sud ne bi bio ovlašten ocjenjivati dokaze koji su provedeni u parničnom postupku. U svrhu formiranja svog uvjerenja o tome je li vjerovnik učinio „vjerojatnim“ postojanje tražbine stečajni sudac nije ograničen u izvođenju dokaza. Nema zapreke da u tu svrhu pregleda isprave ili izvedene dokaze u parničnom predmetu. Time on naravno ne bi sudio u tom sporu niti bi na bilo koji način ograničio ili „ugrozio“ kompetenciju parničnog suca. Stečajni sudac ne bi utvrđivao postojanje tražbine (to će biti utvrđeno u parničnom postupku) nego samo to je li vjerovnik (u parnici tužitelj) učinio vjerojatnim postojanje svoje tražbine, jer samim tim što je određena osoba podnijela tužbu ne znači i da je učinila vjerojatnim postojanje svoje tražbine.

Neovisno o odluci Ustavnog suca Republike Hrvatske, činjenica da je odredbom čl. 42. st. 1. SZ propisano da protiv rješenja o pokretanju prethodnog postupka „nije dopuštena posebna žalba“ ukazuje na to da se o ovlaštenju vjerovnika za podnošenje prijedloga može raspravljati i nakon toga (nakon što je prethodni postupak pokrenut), jer to podrazumijeva da zastupnik po zakonu može pobijati rješenje o pokretanju prethodnog postupka u žalbi protiv odluke o glavnoj stvari, a u ovom slučaju je to rješenje o otvaranju stečajnog postupka (čl. 53. st. 6.).

S obzirom na naprijed navedeno valjalo je na temelju odredbe čl. 395. st. 2. ZPP riješiti kao u izreci.

U ponovnom postupku sudovi će ponovno ocijeniti

predlagateljevu aktivnu legitimaciju, te će donijeti novu, na zakonu osnovanu odluku.

U Zagrebu, 19. rujna 2012.

Predsjednik vijeća:
Željko Glušić, v. r.